

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 2. Vtrum fuerit conueniens, & necessarium, vt præter disciplinas naturales daretur aliqua doctrina diuinitus reuelata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

dicetur in Tractatu de visione Dei quæst. 37. num. 21. Denique per cognitionem merè abstractiuam, & non quidditatiuam Dei, qualis habetur in hac vita, neque actu, neque potentia cognoscuntur omnes veritates necessariae circa Deum. Sicut enim cognitio quidditatiua subiecti est potentia cognoscendi omnes proprietates subiecti; sic cognitio non quidditatiua est impossibilitas cognoscendi multas proprietates, subiecti, vt dictum est num. 9. Ad argumentum igitur in forma, distinguo minorem; ex eo, quod Deus vtpotè infinitè intelligibilis excedat omnem vim intellectiuam creatam, sequitur, quod Beati non possint circa Deum cognoscere omnes veritates collectiue, & actu, concedo minorem; distributiue, & potentia; nego minorem; & nego consequentiam.

18. Ad 6. Ex eo, quod Angelus comprehendat se ipsum, non inferitur, quod certificetur de possibilitate vnionis hypostaticæ, visionis beatæ, & aliorum donorum supernaturalium. Licet enim posse eleuari ad vnionem hypostaticam sit ipsa natura intellectiua, tamen, natura intellectiua non respicit vnionem hypostaticam, & alia dona supernaturalia respectu determinato, sed solum indeterminato, ita vt natura intellectiua sit solum potentia passiva, obedientialis, vt Deus de illa faciat quidquid non implicat; ergo Angelus comprehendendo propriam naturam, cognoscit solum, quod Deus potest de ipsa facere quidquid non implicat. Vtrum verò vnio hypostatica, visio beata, &c. implicent, non cognoscit determinatè in comprehensione naturæ intellectiue, adeoque potest non certificari de possibilitate talium donorum supernaturalium. Si verò quærat, quid requiratur ad cognoscendam non implicantiam talium donorum supernaturalium, dico quod requiritur perfecta, & quidditatiua cognitio Diuinæ Essentiæ, & Omnipotentiae, quæ est prima, & perfecta ratio omnium non implicantium.

QVÆSTIO II.

Vtrum fuerit conueniens, & necessarium, vt præter disciplinas naturales daretur aliqua doctrina diuinitus reuelata.

S. Th. q. 1. art. 1.

1. Videtur non fuisse, primò, quia sensui non est necessaria, neque conueniens vlla cognitio supernaturalis; ergo nec intellectui; sed doctrina diuinitus reuelata, est supernaturalis; ergo, &c.

2. Secundò natura intellectualis creata per sua naturalia non est minùs sufficiens ad suum vltimum, & perfectissimum finem, quam natura inferiores; sed omnes naturæ non intellectiue, adeoque inferiores sunt ita sufficientes in ordine ad suos perfectissimos fines, vt non

sint illis necessarium, neque conueniens aliquid supernaturale; ergo, &c.

3. Confirmatur, nam Diuina Prouidentia, quæ non deficit in necessarijs ad suum finem, naturis irrationalibus, quas non amat gratia, sui, sed solum propter naturas rationales, multò minùs deficit in necessarijs ad suum finem naturæ rationali, atque intellectiue; sed naturas irracionales facit ita sufficientes ad suum finem, vt non indigeant vilo supernaturali; ergo, &c.

4. Tertiò, vel esset conueniens, ac necessarium, vt Deus reuelaret illas veritates, de quibus per naturalem discursum potest intellectus creatus certificari: vel vt reuelaret illas, de quibus per naturalem discursum certificari non potest; neutrum dici potest; ergo, &c. Probatur prima pars minoris. Cum enim ad tales veritates cognoscendas sufficiat naturalis discursus, non est necessaria reuelatio. Probatur secunda pars minoris. Conueniens enim est intellectui creato esse occultas illas veritates, quas non potest assequi per naturalem discursum, ideoque nec debet illas inuestigare iuxta præceptum Ecclesiastici 3. *Altiora te ne quæsieris*; sed non est necessarium, neque conueniens reuelari ea, quæ expedit esse occulta; ergo &c.

5. Quartò, vel doctrina reuelata est necessaria ex suppositione eleuationis ad finem supernaturalem, vel est necessaria, non facta tali suppositione, ac rursus vel est necessaria simpliciter, vel est necessaria ad melius esse; nullum ex his dici potest; ergo &c.

6. Quintò, non est conueniens doctrina, de qua non potest iudicari, vtrum sit vera, vel falsa; sed non potest intellectus noster diiudicare, vtrum doctrina reuelata sit vera, vel falsa, ergo &c. Probatur minor: diiudicare enim de veritate alicuius doctrinæ, est illam resolvere ad prima principia per se nota, & euidentiæ; sed intellectus creatus non potest doctrinam fidei resolvere vsque ad prima principia per se nota, & euidentiæ; ergo, &c.

7. Sextò, si fuisset conueniens, ac necessarium tradi aliquam doctrinam reuelatam, tradi debuisset tota simul ab initio Mundi; non enim est maior ratio, cur debuerit potius tradi aliquo tempore post initium Mundi, cum ante tradita non fuisset: sed neque tradita fuit ab initio Mundi, neque tota simul; ergo &c. Probatur minor: nam ab initio Mundi vsque ad Moysen nulla fuit doctrina reuelata: Moysi verò primùm reuelata est doctrina, quæ continetur in Pentateucho, alijsque sacris Scripturis reuelata est successiue doctrina, quæ continetur in alijs libris sacre Scripture.

8. Respondeo, quod quia infideles impugnāt doctrinam fidei, ex eo, quod in illa tradantur multa inconuenientia, ideo Sancti Patres, & Theologi, vt argumenta infidelium non solum soluerent, sed retorquerent, conati sunt ostendere, ea quæ per fidem Christianam credimus esse conuenientissima; sed scita, quæ vocatur Philosophorum, duce Auerroe, reijcit fidem

fidem Christianam, & omnes sectas admittentes aliquam doctrinam vt diuinitus reuelatam ex eo, quod superfluum est, & inconueniens, vt Deus quidquam reuelet; ergo contra illas ostendendum est conuenientissimum, & aliquatenus necessarium fuisse, vt traderetur aliqua doctrina diuinitus reuelata.

9. Primò igitur à posteriori, & à signo probatur non esse inconueniens. Impossibile est, vt illud vnicum, vel penè vnicum, in quo omnes ferè homines semper consenserunt, sit inconueniens, & oppositum rationi naturali; sed omnes ferè homines quoad alia discrepantes semper consenserunt vnice, vel penè vnice in admittenda aliqua doctrina diuinitus reuelata; ergo &c. Minor probatur inductione sectarum, sub quibus comprehenduntur omnes penè homines, qui sunt, vel fuerunt. Conuenerunt enim semper in admittenda doctrina reuelata omnes sectæ Gentilium, Hebræorum, Christianorum, Mahometanorum &c. Qui verò omnem doctrinam reuelatam negarunt ita pauci sunt, vt vix faciant sectam, & ignoretur vbi sint, cum vbique gentium lateant.

10. Secundò probatur positiuè conuenientia rationibus desumptis ex parte Dei. Prima ratio est, quia sapienti maximè conuenit actio docendi præsertim per locutionem; ideoque ex Aristotele in præmio Met. cap. 1. *Signum scientis est posse docere*, sicut signum calidi est posse calefacere; sed Deus est summè sapiens; ergo &c. Maior probatur; nam vnicuique maximè conuenit actio diffundendi suam similitudinem: exempli gratia luminoso in quantum est tale, maximè conuenit actio illuminatiua, quia per illam diffundit similitudinem sui luminis, & assimilatur sibi passum in lumine: calido vt calido maximè conuenit actio calefactiua ex eadem ratione; sed similitudo sapientiæ diffunditur docendo, & communicando scientiam; ergo sapienti maximè conuenit actio docendi, & communicandi scientiam; sed talis actio per se, & principaliter, ac directè exercetur locutione; ergo sapienti maximè conuenit actio docendi, & communicandi scientiam locutione; sed in vnoquoque genere producere sibi simile præcipuè conuenit perfecto in eo genere, ideoque animalia, cum iam sunt perfecta, tunc producant sibi simile in specie, vt Aristoteles aduertit 4. Meteor. cap. 4. & 2. de anima tex. 34. & S. Thomas in Commentarijs eorum locorum; ergo actio docendi, & communicandi scientiam præcipuè conuenit Deo, qui solus est perfectus in sapientia; ideoque dixit Christus Matt. 23. *Nolite vocari Rabbi; vnus est enim Magister vester*, quia nimirum actio docendi est maximè propria Dei, qui docet hominem scientiam, vt dicitur Psal. 93.

11. Confirmatur primò, nam conuenientissimum est, vt sapiens manifestet suam sapientiam, non solum opere, sed etiam locutione: ideoque sapientes Artifices inclinantur naturaliter ad manifestationem vtramque; sapientes enim Pictores non solum inclinantur

ad pingendum, sed etiam ad loquendum de ijs, quæ spectant ad picturam; idemque dicere de alijs artificibus, ex quo oritur, vt vnusquisque libenter loquatur de ijs, quæ spectant ad suam artem: sed Deus est summè sapiens; ergo conuenientissimum fuit, vt suam sapientiam manifestaret, non solum opere, creando Mundum, sed etiam locutione, tradendo aliquam doctrinam reuelatam.

12. Confirmatur 2. nam sicut summa bonitas inclinatur ad se communicandum, ita summa Sapientia inclinatur ad docendum; sed quia summa bonitas inclinatur ad se communicandum, conuenientissimum fuit, vt Deus crearet Mundum; ergo quia summa sapientia inclinatur ad docendum, conuenientissimum fuit, vt diceret Sacram Scripturam; & sicut decuit, vt Deus non maneret semper quasi otiosus, ita vt nihil produceret ad extra, sic decuit, vt non maneret semper quasi mutus, ita vt nihil loqueretur ad extrâ.

13. Confirmatur 3. nam Deus maximè inclinatur ad suam gloriam; sed ad Diuinam gloriam spectat, vt Deus non solum cognoscatur quoad illas perfectiones, quæ possunt per creaturas innotescere, sed etiam quoad illas, quæ per creaturas innotescere non possunt: ad manifestandas autem tales perfectiones necessaria est aliqua doctrina reuelata; ergo conuenientissimum fuit, vt daretur aliqua doctrina reuelata.

14. Tertio probatur rationibus desumptis ex parte creaturarum. Prima ratio procedit ex ordine, quem inferiora habent ad superiora. Videmus enim, quod inferiora ordinata sub superioribus, non solum mouentur proprijs motibus, sed etiam eleuantur ad participandos motus superiorum, eo pacto, quo in caelo inferiores orbes non solum mouentur proprijs motibus ab Occidente in Orientem, sed etiam mouentur motu raptus ab Oriente in Occidentem; sed natura intellectualis creata ordinatur sub intellectu diuino; ergo conuenientissimum fuit, vt non solum moueretur proprio motu intelligibili per proprium discursum, sed etiam moueretur motu diuino per diuinam reuelationem, adeoque conuenientissima fuit, vt traderetur aliqua doctrina diuinitus reuelata.

15. Secunda ratio procedit ex difficultate, qua per naturalem discursum peruenimus ad cognitionem eorum, quæ sunt necessaria ad salutem. Ad salutem enim necessarium est cognoscere de Deo, quod est, quod habet prouidentiam rerum humanarum, ac retribuit pro meritis præmia, & pœnas: necessarium est etiam scire legem naturalem; sed licet hæc possint cognosci per naturalem discursum, & demonstrationem, pauci tamen excellentis ingenij, atque occupati in contemplatione veritatis, & post longum tempus peruenerunt ad horum demonstrationem, eamque satis imperfectam, & ita vt in multis errent circa diuina, vt patet in antiquis Philosophis; ergo vt cognitio necessaria circa diuina facilius, & certius

tius ad omnes pertineret, convenientissimum fuit, ut traderetur per modum fidei, adeoque ut de Deo, & lege naturali reuelarentur etiam multa, quæ naturali ratione possunt inuestigari; cuius reuelationis beneficio factum est, ut circa Deum, & diuina multo plura, ac certitudine incomparabiliter maiori cognoscant simplices rustici, ac mulierculæ fideles, quam cognouerint Aristoteles, & Plato, alijque sapientissimi Philosophorum.

16. Tertia ratio desumitur ex eleuatione ad finem supernaturalem. De facto homines, & Angeli sunt ordinati ad finem supernaturalem consistentem in visione immediata Dei, qui finis superat rationem, & non potest innotescere per lumen naturæ; sed ad hunc finem intellectus creati moueri debent, illum intendendo, & volendo, adeoque debent illum præcognoscere; ergo ex suppositione eleuationis fuit necessarium, ut Deus reuelaret nobis talem finem. Quod etiam Deus sit vnus, ac trinus, est mysterium, quod ratione naturali inuestigare non possumus: sed fuit convenientissimum, ut cognosceremus, qualis in Personis sit Deus, quem colere debemus, & in quo consistit nostra felicitas; ergo convenientissimum fuit, ut reuelaretur Mysterium Trinitatis.

17. Confirmatur primò, quia conueniens fuit, ut creaturæ liberæ se subijcerent Deo, non solum secundum voluntatem, sed etiam secundum intellectum; sed ut liberè se subijcerent Deo secundum intellectum, Deus debuit reuelare obscurè quædam difficilia, & quæ rationem creatam excedunt; ergo conueniens fuit, ut reuelarentur quædam supra rationem: Ideoque dicitur Ecclesiast. 3. *plurima supra sensum hominis estensa sunt tibi.*

18. Confirmatur 2. nam ut docet Aristoteles lib. 1. Elench. cap. 2. *oportet addiscentem credere docenti, & sic per fidem paulatim peruenire ad scientiam eorum, quæ credidit, antequam sciret;* ergo conueniens fuit, ut ante visionem, per quam euidentissimè sciremus diuina mysteria, præcedat fides, per quam illa credamus ex auctoritate Dei docentis.

19. Confirmatur 3. Nam ut docet, & probat Augustinus lib. de utilitate credendi, præfertim cap. 12. naturaliter tota vita moralis hominum fundatur in fide humana. Non enim possemus honorare parentes, ijsque obedire, nisi per fidem humanam crederemus nos ab illis fuisse generatos; non possemus obedire principibus, nisi per fidem humanam credamus, illos fuisse legitimè electos; ergo etiam tota vita supernaturalis fundari debet in fide Diuina, adeoque debuit dari aliqua doctrina diuinitus reuelata.

20. Debet autem aduerti, quod hæc argumenta non afferuntur à nobis tanquam demonstrationes, propter quas nos Christiani existimemus dari doctrinam reuelatam: doctrinam enim fidei Christianæ fuisse reuelatam à Deo credimus ex certissimis fundamentis,

in quibus fides nostra fundatur; sed adducuntur solum ad soluenda, & confutanda argumenta aduersariorum.

20. Ad 1. concedo antecedens, & nego consequentiam. Non valet argumentum, quo ex eo, quod entia inferiora non indigent aliquo, probatur neque superiora illo eodem indigere: Exempli gratia non valet; Zoophyta, quæ sunt animalia imperfecta, ad viuendum non indigent motu progressiuo; ergo multò minus animalia perfecta debent indigere motu progressiuo: ergo neque in casu nostro valet: sensui non est necessaria, neque conueniens vlla cognitio supernaturalis: ergo nec intellectui. Ratio est, quia ut acutè obseruat Aristoteles 2. de Cælo text. 66. entia superiora sunt quidem capacia maioris boni, ac perfectioris finis, quàm inferiora, sed ad talem finem perfectiorem consequendum indigent pluribus medijs, auxilijs, & instrumentis, quàm entia inferiora indigeant ad finem imperfectiorem consequendum: exempli gratia formæ plantarum, quia sunt capaces vitæ vegetatiuæ, sunt capaces nobilioris finis, quàm formæ inanimatarum, sed formæ plantarum ad suum finem consequendum indigent pluribus motibus, auxilijs, & organis, quàm formæ inanimatarum; ideoque cum formis inanimatarum ad suas operationes exercendas sufficiant corpora homogenea, & inorganica, formæ plantarum indigent corporibus organicis instructis innumeris organis ad exercendas operationes vitæ vegetatiuæ: formæ animalium, quia sunt capaces adhuc nobilioris finis, hoc est vitæ sensitiuæ, indigent pluribus organis, quàm formæ plantarum, cum præter organa vitæ vegetatiuæ debeant etiam habere organa sensuum: & homo, qui est perfectissimus animalium, est etiam indigentissimus; sed potentiæ sensitiuæ sunt capaces parui boni, ac finis imperfecti, cum solum possint percipere obiecta sensibilia, quæ sunt infra potentias sensitiuas: intellectus è conuerso est capax maximi boni, ac finis perfectissimi, cum possit attingere ipsum Deum, qui est summum bonum, atque infinitè excedit intellectum creatum; ergo non est mirum, si potentiæ sensitiuæ ad consequendum paruum bonum, & finem imperfectum, non indigeant vlla cognitione supernaturali; intellectus autem ad consequendum summum, & infinitum bonum, ac perfectissimum finem, indigeat cognitione supernaturali.

22. Ad 2. Ex doctrina tradita distinguo maiorem: natura intellectiua creata per se naturalia non est minus sufficiens ad consequendum vltimum, & perfectissimum finem naturalem, quàm naturæ inferiores sunt sufficientes ad consequendos suos fines naturales, transeat maior: natura intellectiua non est minus sufficiens ad consequendum suum vltimum, & perfectissimum finem supernaturalem, quàm naturæ inferiores sunt sufficientes ad consequendos suos fines naturales, nego maiorem:

rem: & distingo minorem: naturæ inferiores sunt ita sufficientes ad suos fines naturales, vt non sit illis necessarium vllum supernaturale, concedo minorem: sunt ita sufficientes ad suos fines supernaturales, nego minorem, & eius suppositum; & nego consequentiam. Naturæ sensitivæ in aliquo conueniunt cum intellectiuis, in aliquo differunt. Conueniunt in hoc, quod vtræque per sua naturalia sunt sufficientes ad consequendum suum finem naturalem. Differunt primò in hoc, quod naturæ sensitivæ, quia ordinantur ad finem naturalem imperfectum, ad ipsum consequendum indigent paucis medijs, & auxilijs: naturæ intellectiivæ, quia ordinantur ad finem naturalem perfectum, hoc est ad cognoscendum Deum, per creaturas, ad ipsum consequendum indigent pluribus medijs, & auxilijs, iuxta Aristotelis doctrinam iam explicatam. Secundo differunt, quod quia naturæ sensitivæ sunt solum capaces finis naturalis, & parui boni, ad consequendum suum vltimum, & perfectissimum finem, qui est merè naturalis, indigent solum auxilijs naturalibus: at naturæ intellectiivæ, quæ sunt capaces finis supernaturalis, & maximi boni, ad consequendum suum vltimum, & perfectissimum finem indigent auxilijs supernaturalibus. Ad confirmationem patet, quod Deus non minus, sed magis providet naturis intellectiivis, quàm naturis inferioribus. Vtræque enim facit per sua naturalia sufficientes ad consequendos suos fines naturales, ac præterea per specialem providentiam ordinat solas naturas intellectiivas ad finem supernaturalem consequendum, illisque subministrat media, & auxilia supernaturalia.

23. Ad 3. Patet ex dictis conueniens fuisse, vt reuelarentur multæ veritates, tum naturaliter cognoscibiles, tum non cognoscibiles per discursum naturalem. Dum opponitur: conueniens fuit, vt tales veritates remaneant creaturis occultæ; ergo non fuit conueniens, vt reuelarentur; concedo antecedens, & nego consequentiam. Vtrumque enim fuit conueniens, & vt remanerent occultæ, & vt reuelarentur, ideoque vtrumque fuit possibile. Non solum autem non est absurdum, sed est necessarium, vt respectu arbitrij præsertim diuini vtræque pars contradictionis sit conueniens in actu primo. Ratio est, quia Deus non potest eligere quidquam non conueniens; ergo vt possit liberè eligere vtramlibet partem contradictionis, vtralibet debet esse conueniens. Si verò quæretur, vtrum conuenientius fuerit reuelari, vel non reuelari veritates naturaliter incognoscibiles, dico conuenientius fuisse tum naturis intellectiivis, tum vniuerso, tum manifestationi diuinæ gloriæ, vt reuelarentur, licet hæc maior conuenientia, vtpotè finita, non potuerit necessitare Deum, qui potest contemnere omnem bonitatem finitam, ideoque potest eligere minus conueniens in actu primo, quod tamen per ipsam diuinam electionem fit magis conueniens in actu secundo. Illud enim

simpliciter est magis conueniens in actu secundo, quod est conformius primæ regulæ.

24. Ad quartum, in quo quæritur, an doctrina reuelata sit necessaria solum ex suppositione eleuationis ad finem supernaturalem, an etiam non facta tali suppositione; dico, quod facta suppositione eleuationis ad finem supernaturalem, ad quem moueri debemus liberè per nostros actus, est simpliciter necessarium, vt nobis reueletur finis supernaturalis. Neque enim possumus moueri ad finem ignotum, neque sine vlla reuelatione possumus, vt oportet, cognoscere nos ordinatos fuisse ad finem supernaturalem. Ideò Apostolus ad Hebr. 11. dicit: *Accedentem ad Deum oportet credere, quod est, & quod remunerator est.* At non facta suppositione eleuationis ad finem supernaturalem vel nullo modo esset necessaria doctrina reuelata, vel solum esset necessaria secundum quid & ad melius esse, hoc est necessitate coincidente cum conuenientia.

25. Ad quintum transeat maior, distingo minorem: intellectus non potest per lumen naturale iudicare euidenter, vtrum doctrina reuelata sit vera, vel falsa, resolvendo illam ad prima principia per se nota, & euidentia, concedo minorem; non potest per lumen fidei diiudicare certò, & obcurè, vtrum doctrina reuelata sit vera, vel falsa, resolvendo illam ad auctoritatem Dei loquentis, nego minorem; & nego consequentiam. Peruersitas quædam est, si quis velit per lumen inferius diiudicare de obiectis perceptis per lumen superius: ex.gr. peruersitas est, si quis de obiectis, purè intelligibilibus diiudicare velit per lumen sensus, & phantasie; sed lumen fidei est superius lumine naturali intellectus; ergo peruersitas est, si quis de doctrina reuelata diiudicare præsumat per lumen naturale, resolvendo illam ad prima principia per se nota, & euidentia. Vnde illam diiudicare debemus; solum per lumen fidei, resolvendo illam ad auctoritatem Dei reuelantis.

26. Ad 6. Licet posita eleuatione, necessaria sit aliqua doctrina diuinitus reuelata, non tamen omnes eius partes sunt equè necessariae, adeoque talis doctrina secundum partes simpliciter necessariae tradita fuit ab initio mundi, secundum alias partes tradita est temporibus sequentibus. Necessaria est illa pars, in qua reuelatur ordinatio ad finem supernaturalem, ideoque Adamo statim post creationem reuelata est talis ordinatio simul cum alijs multis, quæ decuit reuelari Principi, ac Parenti generis humani. Post peccatum necessarium fuit, vt reuelaretur Mediator, per cuius gratiam Adam, eiusque posterius possent à peccato iustificari, ideoque statim post peccatum reuelatus est Adamo saltem suboscure Mediator, per cuius fidem Adam iustificatus est, iuxta illud Sap. 10. *Eduxit illum à delicto suo.* Hæc doctrina ab Adamo per traditionem transmissa est ad posteros. Circa tempora Abraham, lapso penè toto mundo in idololatriam, conueniens fuit,

fuit, vt eadem doctrina iterum clarius, & distinctius reuelaretur Abraham, qui electus est Pater Mediatoris, & credentium in Mediatorem. Tempore Moysis filijs Abraham expectantibus Mediatorem multiplicatis iam in populum ingentem, & ex Aegyptiaca captiuitate liberatis, conueniens fuit, vt doctrina, ac lex reuelata traderetur scripto, ideoque Moyses, Deo reuelante, scripsit Pentatheucum. Quia verò fuit conueniens, vt transmitterentur ad posteros ea, quæ spectant ad alias promissiones Mediatoris, hoc est Christi, & ad historiam populi expectantis Christum, adiecti sunt alij libri historiales, & prophetici Sacra Scriptura. Libris veteris Testamenti addi debuit Historia Evangelica, in qua traduntur ea, quæ ipse Mediator Christus egit, & docuit. Addi debuerunt acta Apostolorum, in quibus narratur, quo pacto doctrina Christi fuerit ab Apostolis promulgata. Addi debuerunt Epistolæ Apostolorum, per quas doctrinam, ac legem Christi promulgarunt. Demum conuenienter addi debuit liber Apocalypsis, in quo prædicantur ea, quæ spectant ad statum Ecclesiæ, ad secundum aduentum Christi, atque ad extremum iudicium. Hinc verò patere potest doctrinam diuinitus reuelatam contineri in Sacra Scriptura. Est enim impossibile, vt doctrina adeo sancta, & sublimis, in qua futura diu antequam euenirent, non solum verbis prænuntiata sunt à Prophetis, sed etiam factis, ritibus, ac symbolis figurata sunt per legem, non habeat auctorem Deum; sed huiusmodi est doctrina, quæ continetur in Sacra Scriptura, & nulla alia doctrina, quæ continetur in libris aliarum sectarum, est talis; ergo doctrina diuinitus reuelata continetur in Sacra Scriptura, non autem in libris aliarum sectarum.

QVÆSTIO III.

Vtrum necessaria sit, & semper fuerit in Ecclesia Theologia distincta à fide.

1. Videtur non esse necessaria, primò, quia si esset necessaria, non sufficeret ad salutem fides charitate formata; sed sufficit; ergo, &c.

2. Secundò vel Theologia est necessaria omnibus fidelibus etiam simplicibus: vel solum est necessaria maioribus, qui sunt aliorum Magistri; si primò; ergò omnes fideles etiam simplices rustici debent esse Theologi: si secundum: ergo maiores sunt peioris conditionis, quam simplices, cum simplicibus ad salutem sufficiat fides, maioribus ultra fidem sit necessaria Theologia.

3. Tertiò, si Theologia esset necessaria, semper fuisset in Ecclesia; sed non semper fuit imò incepit circa tempora Magistri sententiarum: ergo &c.

4. Respondeo, quòd cum ostenderimus necessariam esse, ac de facto dari doctrinam

reuelatam, eamque contineri in Sacra Scriptura, & traditionibus, sequitur, vt examinemus, quinam habitus ex parte nostra sint necessarij, vt per illos versemur circa talem doctrinam. Supponimus vt omnino certum, necessarium esse habitum fidei Diuinæ, quo firmissimè credamus doctrinam reuelatam esse veram ex eo, quòd Deus, qui illam tradidit, est summè verax, ita vt nec possit fallere, nec falli. Hinc iam oritur quæstio maximè propria huius loci, vtrum præter fidem sit necessarius alius habitus theologicus.

5. Dicendum: præter fidem necessarium est, vt detur non quidem in omnibus fidelibus, sed in aliquibus habitus theologicus. Probatur, nam necesse est, vt dentur aliqui, qui non solum credant, sed etiam possint reddere rationem de doctrina fidei, illam explicando, ac defendendo, refutando errores, & rationes contrarias, atque examinando, quid necessarium, vel probabiliter sequatur ex principijs fidei, quid eisdem repugnet: sed ad hæc præstanda non sufficit habitus fidei infusus, vel acquisitus, sed requiritur aliquis alius habitus infusus, vel studio acquisitus, & hic est habitus theologicus: ergo &c. Probatur minor: possunt enim simplices fideles habere perfectissimum habitum fidei infusæ, & acquisitæ per actus perfectissimos firmissimè credendi omnia, quæ sufficienter proponuntur, & tamen, non per hoc possunt reddere rationem de doctrina fidei, vel illam defendere; ergo ad reddendam rationem de doctrina fidei, ad eamque defendendam, non sufficit habitus infusus, vel acquisitus, sed requiritur aliquis alius habitus, quem vocamus Theologiam.

6. Confirmatur: nam præter fidem, quæ spectat ad gratiam gratum facientem, quæ est communis omnibus fidelibus, necessarius est aliquis alius habitus sapientiæ, & scientiæ spectans ad gratiam gratis datam, quam Deus dat quibus voluerit in utilitatem cæterorum, & hic est habitus theologicus, quo possit reddi ratio de sacra doctrina: ergo præter fidem necessarius est habitus theologicus. Probatur antecedens ex Apostolo prima ad Corinthios c. 12. 7. vbi enumerans gratias gratis datas primo loco ponit habitum sapientiæ, & scientiæ, dicens: *Vnicuique datur manifestatio spiritus ad utilitatem: alij quidem per spiritum datur sermo sapientiæ, alij sermo scientiæ secundum eundem spiritum.* Porro per hunc habitum constituuntur Theologi, & Doctores Ecclesiæ, quos Apostolus enumerans gradus ministeriorum, ponit tertio loco, dicens circa finem eiusdem capitis: *Quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia primò quidem Apostolos, secundò Prophetas, tertio Doctores, &c.* Et quia Apostoli fuerunt à Deo electi, vt primi Doctores, & Magistri Populorum ad annunciandam, defendendam, & explicandam sacram doctrinam, ideo Christus promisit Apostolis hunc habitum, vt illis conferendum à Spiritu Sancto, dicens Ioan. 14. *Cum autem venerit ille spiritus veritatis, docebit vos*

B

omnem